

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental) เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสวน (จันทนุสรณ์) จังหวัดชลบุรี จำนวน 12 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 482 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสวน (จันทนุสรณ์) จังหวัดชลบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1 ห้องเรียน 39 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ใช้เวลาในการทดลอง 16 ชั่วโมง แบ่งเป็นสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยทำการทดลองด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการสอน ประกอบด้วย

- 1.1 ชุดการสอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงของโลก

- 1.2 แผนการจัดการเรียนรู้
2. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 แบบทดสอบท้ายชุดการสอน
 - 2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.3 แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
 - 2.4 แบบสอบถามวัดจิตวิทยาศาสตร์

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างชุดการสอน

ในการสร้างและหาคุณภาพของชุดการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างชุดการสอน

1.1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิดและเทคนิควิธีการสร้างชุดการสอน ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดการสอน

1.1.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในสาระที่ 6 กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก มาตรฐาน ว 6.1 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ดังนี้

สาระที่ 6 กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก

มาตรฐาน ว 6.1 : เข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนผิวโลกและภายในโลก

ความสัมพันธ์ของกระบวนการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภูมิประเทศและลักษณะของโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

มาตรฐาน ว 6.1 ข้อ 3 สืบค้นข้อมูล สืบตรวจสอบ อภิปราย และอธิบายเกี่ยวกับส่วนประกอบของโลกและทรัพยากรธรณีในโลก

มาตรฐาน ว 6.1 ข้อ 4 สืบค้นข้อมูล สืบตรวจสอบ และอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการยกตัว การยุบตัว และการคดโค้งโก่งงอ การผุพังอยู่กับที่ การกร่อน การพัดพา การทับถม และผลของกระบวนการดังกล่าวที่ทำให้เกิดภูมิประเทศแตกต่างกัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. สืบค้นข้อมูล อธิบาย และเขียนแผนภาพส่วนประกอบของโลก
2. สืบค้นข้อมูล สืบตรวจสอบ และระบุทรัพยากรธรณีในท้องถิ่นในประเทศไทย

และของโลก

3. อภิปรายและเสนอแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรณีในห้องถิ่น
 4. สืบค้นข้อมูล ทดลอง และใช้สถานการณ์จำลองอธิบายหลักการเกิดกระบวนการยกตัว การยุบตัว การคดโค้งโก่งงอ การผุพังอยู่กับที่ การกร่อน การพัดพา การทับถม
 5. สำรวจและอธิบายลักษณะภูมิประเทศที่แตกต่างกันในห้องถิ่น และในประเทศไทยและ อธิบายผลของกระบวนการทางธรณีต่อการเกิดภูมิประเทศที่แตกต่างกัน
- ผู้วิจัยจึงได้จำแนกเนื้อหาออกเป็น 7 ชุด คือ

1. โลกของเรา
2. ทรัพยากรธรณีและการอนุรักษ์
3. การเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก
4. ผลการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก
5. การผุพังอยู่กับที่
6. การกร่อน
7. ธรณีสัณฐานของประเทศไทย

1.1.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน

ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียน ตลอดจนพัฒนาการของเด็กในวัยมัธยมศึกษาในด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม และสติปัญญาตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก (Theory of Cognitive Development) ของ Piaget (1958 อ้างถึงใน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2546, หน้า 11) นักจิตวิทยาชาวสวิส กล่าวว่าเด็กจะพัฒนาทางสติปัญญาเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง และเกิดขึ้นด้วยตัวของนักเรียนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุดการสอน ให้เหมาะสมกับพัฒนาการทางสติปัญญาของนักเรียน โดยเน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้นักเรียนเป็นผู้คิด ลงมือปฏิบัติสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

1.2 ดำเนินการสร้างชุดการสอน

ในการสร้างชุดการสอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่องการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ยึดแนวทางการสร้างชุดการสอนของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537, หน้า 119) และวาโร เพ็งสวัสดิ์ (2546, หน้า 35 - 36) ดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหา ประสพการณ์ หน่วยการสอน และหัวเรื่อง
- ผู้วิจัยได้รวบรวม วิเคราะห์สาระและเวลาที่ใช้ในการสอนโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 ชุด มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ชุดการสอนที่ 1 โลกของเรา ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ได้แก่

- รูปร่างและลักษณะของโลก
- โครงสร้างและส่วนประกอบของโลก

ชุดการสอนที่ 2 ทรัพยากรธรณีและการอนุรักษ์ ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ได้แก่

- ทรัพยากรธรณีในท้องถิ่นในประเทศไทยและของโลก
- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรณีในท้องถิ่น

ชุดการสอนที่ 3 การเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ได้แก่

- ลักษณะของแผ่นเปลือกโลก
- สาเหตุที่ทำให้แผ่นเปลือกโลกเคลื่อนที่
- ลักษณะการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก

ชุดการสอนที่ 4 ผลการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก ใช้เวลา 3 ชั่วโมง

ได้แก่

- การยกตัว การยุบตัว และการคดโค้งโค้งงอ
- การเกิดแผ่นดินไหว
- การเกิดภูเขาไฟ

ชุดการสอนที่ 5 การผูกพันอยู่กับที่ ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ได้แก่

- ความหมายของการผูกพันอยู่กับที่
- ประเภทของการผูกพันอยู่กับที่

ชุดการสอนที่ 6 การกร่อน ใช้เวลา 3 ชั่วโมง ได้แก่

- สาเหตุของการกร่อนขึ้นอยู่กับตัวการหลายชนิด ได้แก่
 - กระแสน้ำ
 - น้ำใต้ดิน
 - กระแสลม
 - คลื่น
 - แรงโน้มถ่วงของโลก

ชุดการสอนที่ 7 ธรณีสัณฐานของประเทศไทย ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ได้แก่

- ลักษณะภูมิประเทศ
- ผลของกระบวนการทางธรณีต่อการเกิดภูมิประเทศที่แตกต่างกัน

2. กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการ

ชุดการสอนที่ 1 โลกของเรา ได้แก่ โลกมีรูปร่างเป็นทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลางในแนวตั้งยาวประมาณ 12,711 กิโลเมตร และในแนวนอนยาวประมาณ 12,755 กิโลเมตร ลักษณะโครงสร้างของโลก แบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ เปลือกโลก เนื้อโลก และแก่นโลก

ชุดการสอนที่ 2 ทรัพยากรธรรมชาติและอนุรักษ์ ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และมนุษย์สามารถนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ประโยชน์รูปแบบต่าง ๆ ได้ สำหรับประเทศไทยมีทรัพยากรธรรมชาตินานาชนิดแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค ทุกคนมีสิทธิร่วมกันเป็นเจ้าของและมีหน้าที่ต้องช่วยกันอนุรักษ์ เพราะทรัพยากรธรรมชาติเป็นทรัพยากรที่สิ้นเปลือง หากประชาชนต่างร่วมกันใช้ทรัพยากรอย่างไม่รู้คุณค่า เมื่อทรัพยากรนั้น ๆ หมดลงไปแล้ว จะต้องใช้เวลานานนับล้านปีกว่าธรรมชาติจะสร้างขึ้นใหม่ได้

ชุดการสอนที่ 3 การเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก ได้แก่ การไหลวนของหินหนืดในชั้นเนื้อโลก เนื่องจากได้รับความร้อนจากแก่นโลก เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้แผ่นเปลือกโลกเคลื่อนที่ได้ แผ่นเปลือกโลกมีการเคลื่อนที่ตลอดเวลา และแต่ละแผ่นมีทิศทางการเคลื่อนที่ต่าง ๆ สามารถแบ่งการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลกออกเป็น 3 แบบ คือ เคลื่อนที่เข้าหากัน เคลื่อนที่แยกจากกัน และเคลื่อนที่แบบเฉือนกัน

ชุดการสอนที่ 4 ผลการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก ได้แก่ จากการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลกทำให้เกิดแรงดันมหาศาล มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผิวโลก เช่น เทือกเขา ภูเขา และอื่น ๆ ทำให้เกิดรอยคดโค้งโก่งงอ รอยเลื่อน แผ่นดินไหว และภูเขาไฟระเบิด

ชุดการสอนที่ 5 การผุพังอยู่กับที่ ได้แก่ การผุพังอยู่กับที่เป็นกระบวนการที่ทำให้วัตถุผุสลายออกเป็นชิ้นเล็ก ๆ โดยมีการเปลี่ยนแปลงขนาดและองค์ประกอบเคมีของอนุภาคที่สลายตัว เช่น การผุพังหรือการหักพังของหินทั้งบนดินและใต้ผิวโลกลงไป ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากปัจจัยทางกายภาพ ทางเคมี และชีวภาค

ชุดการสอนที่ 6 การกร่อน ได้แก่ การกร่อนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เปลือกโลกเปลี่ยนแปลงได้ โดยอาจมีสาเหตุมาจากกระแสน้ำ น้ำใต้ดิน กระแสลม คลื่น และแรงโน้มถ่วงของโลก ซึ่งผลของการกร่อนจะทำให้เกิดการพัดพาและการทับถมตามมา

ชุดการสอนที่ 7 ธรณีสัณฐานของประเทศไทย ได้แก่ กระบวนการทางธรณีที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกนี้จะเกิดขึ้นตลอดเวลา เมื่อเวลาผ่านไปนาน ๆ จะทำให้ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป

3. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ในชุดการสอนแต่ละชุด ดังนี้

ชุดการสอนที่ 1 โลกของเรา

1. บอกรูปร่างและลักษณะของโลกได้
2. บอกโครงสร้างและเรียงลำดับชั้นต่าง ๆ ภายในโลกได้
3. บอกลักษณะของแต่ละชั้นภายในโลกได้
4. เขียนแผนภาพแสดงส่วนประกอบของโลกได้

ชุดการสอนที่ 2 ทรัพยากรธรณีและการอนุรักษ์

1. ระบุทรัพยากรธรณีในท้องถิ่นในประเทศไทยและของโลกได้
2. เสนอแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรณีในท้องถิ่นได้

ชุดการสอนที่ 3 การเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก

1. บอกลักษณะของแผ่นเปลือกโลกได้
2. ทดลองและอธิบายกลไกที่ทำให้เกิดการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลกได้
3. อธิบายลักษณะการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลกได้

ชุดการสอนที่ 4 ผลการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก

1. อธิบายการเกิดการยกตัว การยุบตัว และการคดโค้งโก่งงอได้
2. ทดลองและอธิบายกระบวนการเกิดแผ่นดินไหวได้
3. บอกผลที่เกิดขึ้นจากแผ่นดินไหวได้
4. ระบุบริเวณที่มีโอกาสเกิดแผ่นดินไหวได้
5. อธิบายกระบวนการเกิดภูเขาไฟได้
6. บอกผลที่เกิดขึ้นจากภูเขาไฟระเบิดได้
7. ระบุบริเวณที่มีโอกาสเกิดภูเขาไฟได้

ชุดการสอนที่ 5 การผุพังอยู่กับที่

1. บอกความหมายและสาเหตุของการผุพังอยู่กับที่ได้
2. ระบุประเภทของการผุพังอยู่กับที่ได้
3. ทดลองและอธิบายกระบวนการเกิดการผุพังอยู่กับที่ได้

ชุดการสอนที่ 6 การกร่อน ได้แก่

1. อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการกร่อนโดยกระแสน้ำได้
2. อธิบายกระบวนการกร่อนที่เกิดจากน้ำใต้ดินได้

3. ทดลองและอธิบายกระบวนการกร่อนที่เกิดจากกระแสลมได้
4. อธิบายกระบวนการกร่อนที่เกิดจากคลื่นได้
5. อธิบายกระบวนการกร่อนที่เกิดจากแรงโน้มถ่วงของโลกได้

ชุดการสอนที่ 7 ธรณีสัณฐานของประเทศไทย ได้แก่

1. อธิบายลักษณะภูมิประเทศที่แตกต่างกันในท้องถิ่นและในประเทศไทยได้
2. อธิบายผลของกระบวนการทางธรณีต่อการเกิดภูมิประเทศที่แตกต่างกันได้
4. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบและวิธีการสอนที่เน้นให้

นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดในการร่วมกิจกรรมในแต่ละชุดการสอนดังนี้

ชุดการสอนที่ 1 เรื่องโลกของเรา จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ "CIPPA MODEL"

ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Cooperative Learning) ลักษณะกิจกรรมเป็นดังนี้ นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct) มีปฏิสัมพันธ์ช่วยกันเรียนรู้ (Interaction) มีบทบาทมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Participation) ได้เรียนรู้กระบวนการ (Process) ควบคุมไปกับการผลิตผลงาน (Product) และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง (Application) มีการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้และต้องการให้กลุ่มมีคะแนนดี ความสำเร็จของแต่ละคนคือความสำเร็จของกลุ่ม โดยนักเรียนศึกษาบัตรเนื้อหา แล้วร่วมมือกันเขียนแผนภาพแสดงส่วนประกอบของโลกอย่างง่าย ๆ เพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ชุดการสอนที่ 2 เรื่องทรัพยากรธรณีและการอนุรักษ์ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้

รูปแบบการสอน "CIPPA MODEL" ลักษณะกิจกรรมเป็นดังนี้ นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct) มีปฏิสัมพันธ์ช่วยกันเรียนรู้ (Interaction) มีบทบาทมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Participation) ได้เรียนรู้กระบวนการ (Process) ควบคุมไปกับการผลิตผลงาน (Product) และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง (Application) ด้วยการสืบค้นเกี่ยวกับทรัพยากรธรณีในประเทศไทย แล้วนำมาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนต่างกลุ่ม นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และทำกิจกรรมจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ เพื่อนำเสนอแนวทางการอนุรักษ์พลังงานไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ชุดการสอนที่ 3 เรื่องการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้

กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ "วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้" (Inquiry Cycle) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้ ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) ขั้นประเมิน (Evaluation) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนโดยให้นักเรียนศึกษาแผ่นโปสเตอร์แสดง

การเคลื่อนตัวของเปลือกโลก เพื่อจุดประเด็นปัญหา “ทำไมเปลือกโลกจึงเคลื่อนที่ได้” นักเรียนค้นหาคำตอบโดยทำการทดลอง วิเคราะห์ผลและลงข้อสรุป นำข้อสรุปที่ได้มาอธิบายกระบวนการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก

ชุดการสอนที่ 4 เรื่องผลของการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอน “CIPPA MODEL” ลักษณะกิจกรรมเป็นดังนี้ นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct) มีปฏิสัมพันธ์ช่วยกันเรียนรู้ (Interaction) มีบทบาท มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Participation) ได้เรียนรู้กระบวนการ (Process) ควบคู่ไปกับการผลิตผลงาน (Product) และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง (Application) ด้วยการทำการทดลอง แล้วร่วมกันวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป และนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ชุดการสอนที่ 5 เรื่องการผุดงอกอยู่ที่ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย การตั้งปัญหา การตั้งสมมติฐาน การทดลองและรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการสรุปผล ร่วมกับการทำแผนผังความรู้ - ความคิดมาใช้ในการสอนดังนี้ ครุณาเสนอภาพการผุดงอกอยู่ที่ให้นักเรียนสังเกต ตั้งปัญหา และสมมติฐานเกี่ยวกับสาเหตุของการผุดงอก แล้วทำการทดลอง วิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป และนำความรู้ที่ได้รับทั้งหมดมาเขียนแผนผังความรู้ - ความคิด

ชุดการสอนที่ 6 เรื่องการกร่อน จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ “วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้” (Inquiry Cycle) ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้ ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) ขั้นประเมิน (Evaluation) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนโดยให้นักเรียนศึกษาแผ่นโปรงใสแสดงการกร่อนแบบต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดปัญหาและสงสัยสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ นักเรียนค้นหาคำตอบโดยสืบค้นข้อมูล และทำการทดลอง วิเคราะห์ผลและลงข้อสรุป นำข้อสรุปที่ได้มาอธิบายการเกิดการกร่อนแบบต่าง ๆ

ชุดการสอนที่ 7 เรื่องธรณีสัณฐานของประเทศไทย กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอน “CIPPA MODEL” ลักษณะกิจกรรมเป็นดังนี้ นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct) มีปฏิสัมพันธ์ช่วยกันเรียนรู้ (Interaction) มีบทบาท มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Participation) ได้เรียนรู้กระบวนการ (Process) ควบคู่ไปกับการผลิตผลงาน (Product) และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง (Application) ด้วยการอภิปรายและตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการทางธรณีที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศที่แตกต่างกันใน

ประเทศไทย แล้วศึกษาบัตรเนื้อหาและสรุปความรู้ที่ได้ ทำกิจกรรมโดยเขียนอธิบายลักษณะภูมิประเทศของแต่ละภาคในประเทศไทย พร้อมเหตุผลที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศในแต่ละภาคด้วย เพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน

5. กำหนดแนวทางการประเมินผลการเรียนรู้

5.1 กำหนดการวัดและประเมินผลในแต่ละชุดการสอน โดยใช้แบบทดสอบท้ายชุดการสอน และ/ หรือ แบบประเมินกิจกรรมที่มอบหมายให้ทำ

5.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และแบบสอบถามวัดจิตวิทยาศาสตร์ ใช้วัดก่อนและหลังการทดลองใช้ชุดการสอน

6. เลือกและผลิตสื่อการสอน

ผู้วิจัยได้เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ ให้สอดคล้องกับแต่ละกิจกรรม ดังนี้

ชุดการสอนที่ 1 เรื่องโลกของเรา มีสื่อการเรียนรู้ ได้แก่ บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม บัตรคำถาม แผ่นโปสเตอร์แสดงภาพเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างภายในโลก

ชุดการสอนที่ 2 เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและอนุรักษ์ มีสื่อการเรียนรู้ ได้แก่ บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม บัตรคำถาม และวีดิทัศน์เรื่องปิโตรเลียม

ชุดการสอนที่ 3 เรื่องการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก มีสื่อการเรียนรู้ ได้แก่ บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม บัตรคำถาม แผ่นโปสเตอร์แสดงภาพเกี่ยวกับการเคลื่อนตัวของเปลือกโลก และวีดิทัศน์เรื่องการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก

ชุดการสอนที่ 4 เรื่องผลของการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก มีสื่อการเรียนรู้ ได้แก่ บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม บัตรคำถาม แผ่นโปสเตอร์แสดงภาพเกี่ยวกับการเกิดภูเขาในลักษณะต่าง ๆ แผ่นโปสเตอร์แสดงรอยเลื่อนประเภทต่าง ๆ แผ่นโปสเตอร์แสดงภาพการเกิดภูเขาไฟ วีดิทัศน์เรื่องแผ่นดินไหว วีดิทัศน์เรื่องภูเขาไฟ

ชุดการสอนที่ 5 เรื่องการผุพังอยู่กับที่ มีสื่อการเรียนรู้ ได้แก่ บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม บัตรคำถาม แผ่นโปสเตอร์แสดงภาพการผุพังอยู่กับที่

ชุดการสอนที่ 6 เรื่องการกร่อน มีสื่อการเรียนรู้ ได้แก่ บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม บัตรคำถาม แผ่นโปสเตอร์แสดงการกร่อนโดยกระแสน้ำ แผ่นโปสเตอร์แสดงหินงอกหินย้อย แผ่นโปสเตอร์แสดงการกร่อนโดยกระแสลม แผ่นโปสเตอร์แสดงการกร่อนโดยธารน้ำแข็ง

ชุดการสอนที่ 7 เรื่องธรณีสัณฐานของประเทศไทย มีสื่อการเรียนรู้ ได้แก่ บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม บัตรคำถาม

ในการสร้างชุดการสอน จะต้องประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ให้ครบดังนี้ คือ
คู่มือครู คู่มือนักเรียน บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม บัตรคำถาม และแบบทดสอบเพื่อให้พร้อม
ที่จะนำไปใช้ได้ทันที

1.3 ดำเนินการทดสอบและปรับปรุงแก้ไขชุดการสอน

1.3.1 นำชุดการสอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่สร้างขึ้น เสนอต่อ
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน เพื่อตรวจสอบ
ความเหมาะสมของรูปแบบโดยทั่วไป เนื้อหา ภาษาที่ใช้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน
และการวัดผลประเมินผล ดังมีรายนามต่อไปนี้

1.3.1.1 รศ.ดร.สุนทร บัวเรอราช	อาจารย์พิเศษภาควิชาหลักสูตรและ
การสอน มหาวิทยาลัยบูรพา
1.3.1.2 รศ.ดร.ฉลอง หีบศรี	อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา
1.3.1.3 ผศ.ดร.วัชรภรณ์ เชื้อนแก้ว	อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีภูมิศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
1.3.1.4 นายบุญชัย ต้นโง	นักวิชาการอิสระ สสวท.
1.3.1.5 นางแสงจันทร์ พลอยสมบูรณ์	ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนชลกันยานุกูล
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
1.3.1.6 นางอรพิน อินทรโสมิต	ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนชลบุรี "สุขบท" อำเภอเมือง
จังหวัดชลบุรี
1.3.1.7 นางสาวกุล พิมพา	ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนชลบุรี "สุขบท" อำเภอเมือง
จังหวัดชลบุรี

ซึ่งได้ข้อเสนอนะสรุปได้ดังนี้

1.3.2.1 แนวทางการจัดกิจกรรมโดยรวมเหมาะสม แต่ให้มีการปรับปรุงรูปแบบการสอนในชุดการสอนที่ 1 และชุดการสอนที่ 7 จากการสอนโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นแบบ "CIPPA MODEL"

1.3.2.2 ปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้บางข้อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.3.2.3 ปรับปรุงเนื้อหาและภาพประกอบบางเรื่องให้ถูกต้องชัดเจน

1.3.2.4 กำหนดช่วงเวลาในการทำกิจกรรมอย่างคร่าว ๆ

จากนั้นนำชุดการสอนไปปรับปรุงตามคำแนะนำ

1.3.2 นำชุดการสอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่ปรับปรุงแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสวน (จันทนุสรณ์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ที่ไม่ใช่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ทดลองกับนักเรียนรายบุคคล จำนวน 3 คน สุ่มจากนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับสูง (70 - 100 คะแนน) ปานกลาง (60 - 69 คะแนน) อ่อน (0 - 59 คะแนน) ในอัตราส่วน 1 : 1 : 1 เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา ความง่ายของเนื้อหา ความเหมาะสมของเวลาในการจัดกิจกรรมของแต่ละชุดการสอนแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.3.3 นำชุดการสอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มย่อยจำนวน 9 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง สุ่มจากนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับสูง ปานกลาง และอ่อน ในอัตราส่วน 3 : 3 : 3 เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่อง ของชุดการสอน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเรื่องความเหมาะสมของระยะเวลา เนื้อหา และกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.3.4 นำชุดการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 7 ชุด ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสวน (จันทนุสรณ์) จังหวัดชลบุรี จำนวน 39 คน ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน ถึง วันที่ 3 ธันวาคม 2551 เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนต่อไป

2. การสร้างแบบทดสอบท้ายชุดการสอน

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผล และประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ การสร้างแบบทดสอบ

2.2 ศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาสาระ เรื่องการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก

2.3 สร้างแบบทดสอบมีลักษณะเป็นปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก ชุดการสอนละ 10 ข้อ

จำนวน 7 ชุด

2.4 หากคุณภาพของแบบทดสอบท้ายชุดการสอน โดยนำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิทางการสอนจำนวน 3 คน ได้แก่ นางแสงจันทร์ พลอยสมบูรณ์ นางอรพิน อินทรโสมิต และนางสุวกุล พิมพ์า ตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบ กับจุดประสงค์การเรียนรู้เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ พร้อมทั้งลงความเห็นจุดตัดของแบบทดสอบ (บุญเขต ภิญญอนันตพงษ์, 2527, หน้า 122) ที่อาศัยระดับความยากของเนื้อหาข้อสอบเป็นตัวชี้บอก คะแนนจุดตัด ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของคะแนนจุดตัดแบบทดสอบท้ายชุดการสอนมีดังนี้

ชุดการสอนที่ 1 คะแนนจุดตัด 15.33 คะแนน

ชุดการสอนที่ 2 คะแนนจุดตัด 6.00 คะแนน

ชุดการสอนที่ 3 คะแนนจุดตัด 6.00 คะแนน

ชุดการสอนที่ 4 คะแนนจุดตัด 5.66 คะแนน

ชุดการสอนที่ 5 คะแนนจุดตัด 6.00 คะแนน

ชุดการสอนที่ 6 คะแนนจุดตัด 6.33 คะแนน

ชุดการสอนที่ 7 คะแนนจุดตัด 5.66 คะแนน

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามเนื้อหาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของโลก โดยวัดพฤติกรรมด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตร เอกสารและตำราเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา และวิธีการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ จากหนังสือการทดสอบแบบอิงเกณฑ์

3.2 วิเคราะห์หลักสูตร สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อกำหนดเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบดังนี้

3.2.1 อธิบาย และเขียนแผนภาพส่วนประกอบของโลก

3.2.2 ระบุทรัพยากรธรณีในท้องถิ่นในประเทศไทยและของโลก และเสนอแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรณีในท้องถิ่น

3.2.3 ทดลอง และอธิบายกระบวนการเกิดภูเขา แผ่นดินไหว ภูเขาไฟ การผุพังอยู่กับที่ การกร่อน การพัดพา การทับถม

3.2.4 อธิบายลักษณะภูมิประเทศที่แตกต่างกันในท้องถิ่นและในประเทศไทย

และผลของกระบวนการทางธรณีต่อการเกิดภูมิประเทศที่แตกต่างกัน

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระที่ใช้ในชุดการสอนสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 60 ข้อ

3.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการสอน จำนวน 3 ท่าน (คณะเดียวกับผู้ตรวจแบบทดสอบทำชุดการสอน) ตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงในเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งกำหนดคะแนนความคิดเห็นในการพิจารณาดังนี้

- +1 แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น
- 0 ไม่แน่ว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น
- 1 แน่ใจว่าข้อสอบไม่ได้วัดจุดประสงค์ข้อนั้น

จากนั้นหาค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2527, หน้า 69) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาดังแต่ .5 ขึ้นไป ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง .66 - 1.00 เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การเรียนวิทยาศาสตร์จำนวน 60 ข้อ พร้อมให้ผู้ทรงคุณวุฒิลงความเห็นคะแนนจุดตัดของ แบบทดสอบ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2527, หน้า 122) โดยอาศัยระดับความยากของ เนื้อหาข้อสอบเป็นตัวชี้บอกคะแนนจุดตัด ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของคะแนนจุดตัดแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้เท่ากับ 36.66

3.5 นำแบบทดสอบที่ได้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน บ้านสวน (จันทนุสรณ์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 100 คน ที่เรียนเนื้อหาที่ใช้ใน การวิจัยแล้วเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ แล้วนำแบบทดสอบมาตรวจคำตอบ โดยข้อที่ถูก ให้ 1 คะแนน ถ้าทำผิด ไม่ตอบ หรือตอบเกินหนึ่งตัวเลือก ให้ 0 คะแนน จากนั้นนำผลที่ได้

ไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ

การวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบเป็นรายข้อ คำนวณโดยใช้สูตร
(สมนึก ภัททิยธนี, 2549, หน้า 212)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ p แทน ค่าความยากง่ายของข้อสอบ

R แทน จำนวนคนตอบถูก

N แทน จำนวนคนทั้งหมด

การวิเคราะห์แบบทดสอบหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อตามวิธีของ
Brennan (สมนึก ภัททิยธนี, 2549, หน้า 214)

$$B = U/N_1 - L/N_2$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

N_1 แทน จำนวนคนรอบรู้ (หรือสอบผ่านเกณฑ์)

N_2 แทน จำนวนคนไม่รอบรู้ (หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์)

U แทน จำนวนคนรอบรู้ (หรือสอบผ่านเกณฑ์) ตอบถูก

L แทน จำนวนคนไม่รอบรู้ (หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์) ตอบถูก

ได้ข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนก (B) $22 - .63$ และค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง $.22 - .79$
ซึ่งได้ข้อสอบจำนวน 40 ข้อ

3.6 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน
บ้านสวน (จันทนุสรณ์) ที่ไม่ใช่กลุ่มที่เคยทำข้อสอบแล้ว เพื่อหาความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับ
โดยใช้สูตรลิวิสตัน (สมนึก ภัททิยธนี, 2549, หน้า 229)

$$\text{สูตร} \quad r_{cc} = \frac{r_u S^2 + (\bar{X} - C)^2}{S^2 + (\bar{X} - C)^2}$$

เมื่อ r_{cc} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์

r_u แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบซึ่งคำนวณโดยวิธี KR-20

S^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนสอบ
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนสอบ
C	แทน คะแนนเกณฑ์

$$\text{สูตร KR-20 : } r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	n	แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	p	แทน อัตราส่วนของผู้ตอบถูกในข้อนั้น
	q	แทน อัตราส่วนของผู้ตอบผิดในข้อนั้น
	S^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .70

3.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ที่มีความเชื่อมั่นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การสร้างแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

4.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และลักษณะของแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

4.2 ศึกษาความหมาย ขอบเขต และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้ง 13 ทักษะ

4.3 สร้างแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้ง 13 ทักษะ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 46 ข้อ

4.4 นำแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการจะวัดตลอดจนภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมาย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.5 นำแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ผู้วิจัยปรับปรุงแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการสอน 3 คนตรวจ (คณะเดียวกับผู้ตรวจแบบทดสอบท้ายชุดการสอน) เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น

4.6 ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50

ขึ้นไปเป็นแบบทดสอบ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .66 – 1.00 จำนวน 46 ข้อ

4.7 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสวน (จันทนุสรณ์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 100 คน แล้วนำแบบทดสอบมาตรวจคำตอบ โดยข้อที่ถูกให้ 1 คะแนน ถ้าทำผิด ไม่ตอบ หรือตอบเกินหนึ่งตัวเลือก ให้ 0 คะแนน จากนั้นนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่า ความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อตามวิธีของBrennan (สมนึก ภัททิยธนี, 2549, หน้า 214) ค่าความยากง่าย ได้ข้อสอบมีค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง .42 – .80 และ ค่าอำนาจจำแนก (B) .21 – .80 จำนวน 30 ข้อ

4.8 นำแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์และ ครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัดหาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบ โดยใช้ สูตรลิวิสตัน (สมนึก ภัททิยธนี, 2549, หน้า 229) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .87 แล้ว นำแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ได้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. การสร้างแบบสอบถามวัดจิตวิทยาศาสตร์

5.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามวัดจิตวิทยาศาสตร์ตามแบบของลิเกิร์ต (Likert's Method) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 90 - 96)

5.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาศาสตร์

5.3 สร้างแบบสอบถามวัดจิตวิทยาศาสตร์ จำนวน 45 ข้อ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ นำคุณลักษณะของจิตวิทยาศาสตร์มาจากคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 5) ที่ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ชั้นปี เกี่ยวกับการมีจิตวิทยาศาสตร์ ดังนี้

- ความสนใจใฝ่รู้
- ความมุ่งมั่น อดทน รอบคอบ
- ความซื่อสัตย์ ประหยัด
- การร่วมแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ความมีเหตุผล
- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์

โดยข้อคำถามบางข้อผู้วิจัยได้นำมาจากวิทยานิพนธ์ของรัตนาวรรณ ธนานุรักษ์ (2547)

ทัศนภรณ์ แสงศรีเรือน (2548) และของทวิชัย สุธาภา (2549)

5.4 นำแบบวัดจิตวิทยาศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ภาษาในแต่ละข้อให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น

5.5 นำแบบวัดจิตวิทยาศาสตร์ที่ปรับปรุงแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการสอน (คณะเดียวกับผู้ตรวจแบบทดสอบท้ายชุดการสอน) พิจารณาและได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ภาษาในบางข้อให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น

5.6 ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะของพฤติกรรม ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง .67 – 1.00 จำนวน 41 ข้อ

5.7 นำแบบวัดจิตวิทยาศาสตร์ที่ได้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสวน (จันทนุสรณ์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 100 คน แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยการตัด 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และนำมาเปรียบเทียบโดยใช้ t-Distribution (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2544, หน้า 215 - 217) แล้วเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง คือ ข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ซึ่งได้แบบวัดจิตวิทยาศาสตร์ที่มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.79 – 9.50 จำนวน 30 ข้อ

5.8 นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์มาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2544, หน้า 200 - 202) ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .82

5.9 นำแบบสอบถามวัดจิตวิทยาศาสตร์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการสอนด้วยตนเอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือจากบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสวน (จันทนุสรณ์) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

2. ผู้วิจัยนำชุดการสอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 ชี้แจงวิธีการเรียนโดยใช้ชุดการสอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าใจ

2.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และแบบสอบถามวัดจิตวิทยาศาสตร์ โดยทำการทดสอบก่อนทดลองจริง 1 วัน

2.3 นักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4 ผู้วิจัยดำเนินการสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยใช้ชุดการสอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่องการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.5 เมื่อสิ้นสุดการสอนตามกำหนดการทดลอง ทำการทดสอบ (Posttest) กลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และแบบสอบถามวัดจิตวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

2.6 ตรวจผลการสอบ เพื่อนำคะแนนที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

แบบแผนการทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (One Group Pretest – Posttest Design) ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2544, หน้า 249)

ตารางที่ 3-1 แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง

ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
T_1	X	T_2

เมื่อ T_1 แทนสอบก่อนทดลอง

X แทนการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอน

T_2 แทนสอบหลังการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2544, หน้า 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$$\frac{\sum X}{N} \text{ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

$$N \text{ แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด}$$

2. หาประสิทธิภาพของชุดการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2535, หน้า 491) ดังนี้

$$E_1 = \frac{f \times 100}{N}$$

E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

f แทน จำนวนนักเรียนที่ทำแบบทดสอบท้ายชุดการสอน และ/ หรือ ทำกิจกรรมผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{F \times 100}{N}$$

E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

F แทน จำนวนนักเรียนที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และแบบสอบถามวัดจิตวิทยาศาสตร์ก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยชุดการสอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่องการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก โดยใช้ t-dependent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2544, หน้า 249)